

Praha dne 27. července
Č. j.: MŽP/2020/720/2723
Sp. zn.: ZN/MZP/2017/720/404
Vaše č. j.:
Vyřizuje: Ing. Veronika Jarolímová
Tel.: 267 122 289
E-mail: veronika.jarolimova@mzp.cz

Vážený pan
Ing. Marian Humplík
Kompostářská asociace, z.s.
Podhradí 127
675 71 Náměšť nad Oslavou

Žádost o vydání stanoviska ve věci, zda statková hnojiva (sláma, hnůj atd.) a jiné přírodní látky pocházející ze zemědělství jsou odpadem

Vážený pane místopředsedo,

na základě Vaší žádosti, jak pohlížet na statková hnojiva a jiné přírodní látky pocházející ze zemědělství (konkrétně hnůj, slámu atd.) zpracovávané v kompostárnách (případně bioplynových stanicích) z pohledu zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech (dále jen zákon o odpadech), §3 – odpad, vedlejší produkt, uvádíme následující:

Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství dlouhodobě preferují přístup k zařazení statkových hnojiv a jiných přírodních látek pocházejících ze zemědělské výroby nebo lesnictví mimo režim odpadů a to v souladu s platnou legislativou (zákon o odpadech, zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (dále jen zákon o hnojivech)).

Tento přístup je mimo jiné použit v následujících dokumentech:

- a) Metodický návod o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady podle stávajících právních předpisů, příloha č. 3, Společné sdělení odborů rostlinných komodit a odboru živočišných komodit Ministerstva zemědělství a odboru odpadů Ministerstva životního prostředí ve věci vyjasnění komodity „hnůj“.
- b) Metodický dokument k problematice kategorie 5. Nakládání s odpady přílohy č. 1, zákona o integrované prevenci (ze dne 24. 2. 2014).

Problematika posouzení věci z hlediska zda se jedná o odpad či nikoliv je řešena v rámci § 3, odst. 5 zákona o odpadech. Vždy je nutné posoudit, zda jsou splněny všechny podmínky pro zařazení věci do kategorie vedlejší produkt zde uvedené:

Movitá věc, která vznikla při výrobě, jejímž prvotním cílem není výroba nebo získání této věci, se nestává odpadem, ale je vedlejším produktem, pokud

- a) vzniká jako nedílná součást výroby.
- b) její další využití je zajištěno.

- c) její další využití je možné bez dalšího zpracování způsobem jiným, než je běžná výrobní praxe.
- d) její další využití je v souladu se zvláštními právními předpisy a nepovede k nepříznivým účinkům na životní prostředí nebo lidské zdraví.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že, statkové hnojivo (kejda, hnůj, sláma atd.), které vzniká jako vedlejší produkt při chovu hospodářských zvířat nebo produkt při pěstování kulturních rostlin, není odpadem, pokud nevykazuje žádnou z nebezpečných vlastností uvedených v příloze přímo použitelného předpisu Evropské unie o nebezpečných vlastnostech odpadů (Nařízení komise EU č.1357/2014 Sb.) a je používáno přímo ke hnojení (a to i na pozemcích jiného podniku), nebo je využíváno jako vstupní surovina pro proces výroby bioplynu, pro kompostování nebo jiné zpracování na organická hnojiva, a to způsobem, který nepoškozuje životní prostředí.

Statková hnojiva se pro své typické dobré vlastnosti přednostně nezařazují jako odpad (tj. movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit dle § 3, odst. 1 zákona o odpadech), nýbrž jako vedlejší produkt, využívaný zpětně opět v zemědělství (hnojení půd), popř. materiál využitelný jiným způsobem (např. kompostování, výroba bioplynu), což je rovněž v souladu s Nařízením EP a Rady ES č. 1069/2009, o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu (např. hnůj, kejda).

Toto nařízení sice v článku 9, Materiál kategorie 2, bod a) uvádí (zařazuje) hnůj jako vedlejší produkt živočišného původu, avšak zejména z hlediska zcela zanedbatelné úrovně rizika pro zdraví lidí a zvířat, je na základě článku č. 13 - Neškodné odstranění a použití materiálu kategorie 2 tohoto nařízení umožněno tento materiál zkompostovat nebo přeměnit na bioplyn (bod e) a bez zpracování aplikovat na půdu v případě hnoje (bod f). Toto taxativní zařazení je plně v souladu s legislativou ČR, tedy se zákonem o hnojivech.

Dle § 3, odst. 7 zákona o odpadech musí být při využití vedlejších produktů splněna kritéria pro využití odpadů, pokud jsou tato stanovena. V tomto případě se jedná o podmínky stanovené vyhláškou č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady. Pro upřesnění uvádíme, že je nutno plnit podmínky zde stanovené, avšak z tohoto nevyplývá povinnost využití v zařízení pro nakládání s odpady (např. při kompostování produktů, které vznikly v zemědělském podniku). Současně musí být případně splněny podmínky státní veterinární správy, viz výše).

V případě, že je s výše uvedenými vedlejšími produkty nakládáno v zařízení k nakládání s odpady – kompostárně, bioplynové stanici, je možno upravit povinnost vedení evidence o tomto v rámci provozního řádu zařízení a to např. také včetně uvedení původu výše uvedených vedlejších produktů (např. dle faktury, dodacích listů, dokladů o přepravě atd.). O standardním nakládání s odpady je vedena evidence dle §19, písm. e) zákona o odpadech.

Výše uvedené stanovisko nenahrazuje postup podle §3, odst. 8 zákona o odpadech, podle kterého rozhoduje v pochybnostech, zda se movitá věc považuje za odpad, krajský úřad na žádost vlastníka této movité věci nebo z moci úřední.

S pozdravem

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D.
ředitel odboru odpadů
podepsáno elektronicky